

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Pride naročnik sam v upravnishvo po list: Mesečno K 950. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Oredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, četrtek 19. avgusta 1920.

Št. 184.

Delo prenovljene koncentracijske vlade.

Delo začasnega narodnega predstavništva. — Vpad albanskih band na naše ozemlje.

„Temne moči..“

Naši politični nasprotniki klerikalci so v svojem mariborskem glasilu, v »Straži«, napisali članek pod naslovom »Temne moči na delu« v katerem skušajo dokazati, da so vsi naši nezgode krivi demokrati in razni drugi napredni elementi. Nagib pa, ki jih je dovedel do tega, so povedali čisto jasno s stavkom, ki so ga sicer obrnili z ostro ostjo proti nam, je pa odletel ter zadel nje same. Kričati, primite tatu, se pravi, odvrti pozornost od sebe samega. In to je tudi ves namen tega članka. S tem, da kažejo na nas, kot na krivce, hočejo odvrti ljudstvo od one nezadovoljnosti, ki jo je med njim izzvala njihova nesrečna, strankarsko-koritarška politika. Hočejo jezo tega ljudstva, ki preti pasti po njih samih napeljati na nas.

Toda vsa zavijanja, vse grozne pošasti liberalnih laž s katerimi hočejo farbat nevedno ljudstvo, ki sploh ne ve, kaj je to »framazonska loža«, ne pomagajo pri pametnem človeku čisto nič.

Članek se peča najprej z našo zunanjo politiko in z vzroki, ki so povzročali, da smo izgubili pri inozemstvu simpatije, ki smo jih

poprej kolikortoliko imeli. Kot vzrok navaja za to framazonske lože in tajno delovanje diplomacije, ki stoji pod njihovim uplivom. Napredni elementi po antantnih državah so nam sovražni, klerikalni, posebno na francoskem pa naklonjeni. Mimogrede pravi tudi, da so dogodki na Bledu povzročili, da se bodo od nas obrnili sedaj še francoski klerikalci.

Oglejmo si sedaj, koliko je na teh trditvah resnice. Italija, Francija, Anglija in kopa drugih nam sovražno razpoloženih držav je po ogromni večini naprednega mišljenja. Napredni elementi imajo tam v rokah skoro neomejeno oblast, klerikalci so le neuplivne manjšine, ne izvzemši Italije, kjer imajo sicer v parlamentu za socialisti največ poslancev. Tem naprednim elementom je že med vojno malo ugajalo, da je bil voditelj jugoslovenskega kluba duhovnik dr. Korošec in radi tega tudi niso nikoli pokazali do nas onih simpatij, kakor do Čehov. Po revoluciji je postal isti duhovnik dr. Korošec predsednik Narodnega veča v Zagrebu, torej prve jugoslovenske vlade. Isti Korošec je šel potem v Švico in v Pariz in za njim je prišlo v Pariz še vse polno du-

hovnikov, ki jih Francozi niso preveč lepo gledali. Dobro se še spominjam, kaj so pisali tedaj francoski listi. Dr. Korošca so napadali Italijani v prvi vrsti kot duhovnika in ne kot Jugoslovena, Francozi so bili sicer opreznější toda med vrstami se je videl isti posmeh kakor pri Italijanih v vrstah.

Simpatije do nas je v inozemstvu napravil ravno naš klerikalizem. Več nego direktno pa indirektno s tem, da so se za nas zavzemali ravno francoski klerikalci. To njih zavzemanje za nas, na katerega so naši klerikalci tako ponosni, nam je mnogo več škodovalo nego pa koristilo.

Istotam je izvor tudi sovražstva posebno italijanskih vojaških krogov proti nam. Italijanski častniki in tudi vojaki so sami izjavili, da sovražijo Slovence glavno radi tega, ker so klerikalni. Tu tiči tudi vzrok, zakaj nas smatrajo za nekulturne in divje, ker za take smatrajo v zapadnih državah vse klerikalce. Da simpatizirajo več z Nemci, posebno z avstrijskimi je vzrok ravno isti. Nemci so napredni.

Članek v »Straži« se peča potem z našimi mizernimi notranjimi razmerami ter zvrča vso krivdo zopet na nas, čeprav ve

Fran Podgorjan:

V spomin dr. Lovru Tomanu.

Povejte, da sem bil do zadnjega zdihljaja zvest sin Slovenije.

Ko sem okoli 2. ure jutra Velikega Šmarna se bližal vrhu orjaka Korotana, sem se spomnil, da me je kratko pred odhodom priznani naš pisatelj, od svojih tovarišev-učiteljev pozabljeni jubilar g. Andrej Praprotnik opozoril, da te dni praznujemo 50 letnico prerane smrti in veličastnega pogreba enega največjih slovenskih rodoljubov in narodnih prvoboriteljev: Dr. Lovra Tomana.

Na večer mojega povratka me je na to zopet spomnil v trenutku, ko sem razmišljal, kako najbolje mu izpolnim dano obljubo. Še pred odhodom v Švico Korotana sem izvršil en del obljube: opozoril sem na ta dogodek Ljubljandane, katere veže še posebna dolžnost pijetete in spomina do pokojnika. G. Praprotnik mi je mojo nalogo olajšal, pravzaprav že izvršil, opozorivši me na njegov življenjepiš o dr. Tomanu (izdala ga je »Matica Slovenska« leta 1876).

In tako sem vzel danes, 18. avgusta ta zanimivi spis v roke. Čudno! Ko poiščem v kazalu podatke o dr. Tomanovi smrti, najdem na dotični strani (72), ki opisuje dogodke ob pre-

ranem koncu tega za svoj narod tako gorečega moža, tudi odstavek: »Oči so mu obrnjene proti nebu in mirno in tiho diha; — poteče pa še zadnja sapica — in dr. Lovro Toman je v pravem pomenu zaspal v Gospodu. Ta žalostni prizor je bil zjutraj ob polu dveh, na praznik Mar. Device ali na Vel. Šmarna dan. Lovro je bil ta dan star ravno 43 let in 4 dni...«

To se je zgodilo v Rodaunu pri Beču. Danes pred 50. leti zjutraj so prepeljali truplo iz Rodauna skozi Maribor v Ljubljano, kamor je dospelo zvečer. Dne 19. avgusta se je v Ljubljani ob hudem dežju vršil veličasten spreved od kolodvora proti Šiški, Kranju, od tod na dom v Kamno Gorico, kjer so bili pokopani njegovi rodovinci. Še 9 dni pred svojo smrtjo si je naročil nagrobni spomenik in sam sestavil napis: »Pokopališče družine Tomanove.«

Ne jokajte zapuščeni!

Kdor v grobu spi, je srečen,

Saj je kratko vsem življenje

Al prebud je večer.

Spreved od kolodvora do Šiške je bil kakor rečeno, veličasten. Rakev je bila ovenčana s krasnimi vencami z Dunaja, Maribora in Celja. Na čelu je šel »Sokol« s svojimi štirimi zastavami (Ljubljana, Planina, Postojna, Vipava), potem so

se yrstili zastopniki vseh narodnih društev z vencami... vstric vozu so šli dr. Bleiweis, dr. Costa, dr. Razlag, Jan Horak, župan Lovrenčič in župan Čuden; za vozom tudi dež. predsednik baron Conrad in dež. glavar pl. Wurzbach. Na razhodu proti Šiški je dr. Bleiweis govoril v slovo. Mrtvaški voz je spremljala deputacija v 15. kočijah preko Kranja, kjer je bil drugi veličasten sprejem, do Kamne Gorice. V farni cerkvi v Kranju je rakev počivala skozi dve uri in ljubljanski Sokol je stal ves ta čas kot častna straža. Ob celem potu od Kranja do Kamne Gorice je spreved pozdravljalo zvonjenje vseh cerkva ob veliki cesti in bližu nje. Ljudje so popuščali delo in hiteli k cesti ter več ur čakali veličastnega spreveda. Pretresljiv je bil prizor, ko se mrtvaški voz ustavi pred Tomanovo rojstno hišo, ko vzdignejo z njega krasno, s prelepimi vencami kar nastlano rakev in ko Sokoli zapoje v srce segajočo žalostinko. Z vencami obsuta gomila je glasno klicala in še kliče, v srcih tisoč in tisoč domoljubov pa milo odmeva:

Slovenija, žaluj!

Izgubila si enega najzvestejših svojih sinov!

Tedaj še v Mariboru izhajajoči »Slovenski Narod« je pisal: »Z Dunaja nam dohaja poročilo, da je umrl našega naroda slavni zagovor-

vsakdo, da so doslej v vseh vladah imeli oni večino, in da so pravzaprav oni krojili zadovoljnost in nezadovoljnost širših mas. Obdolžitev, da bi bili mi kedaj v Sloveniji hujskali ljudstvo proti Korošču, češ, da nas je »prodal« Srbom je tako ostudna laž, da jo je zmožen samo čistokrven klerikalce, ki si upa, kar je storila »Straža« v isti številki na drugem mestu, trditi, da ni bil pri nas nihče, da bi posredoval radi premirja v Prekmurju, za kar pa imamo priče. (Oni gospod, ki je posredoval je bil gospod župnik Slavč.)

V resnici pa so ravno klerikalci tisti, ki hujskajo ljudstvo proti edinosti naših plemen s svojim fanatičnim klerikalizmom, ki je in bo vedno najhujša ovira našega popolnega zedinjenja.

Če pa mi pobijamo klerikalizem, s tem ne pobijamo morale, ampak nemoralo, kajti največja nemorala je pač klerikalizem v praksi sam. Iz njega pa izvira tudi vse naše zlo, tako zunanje-politično, kakor tudi notranje-politično.

Dnevne vesti.

Katoliška ljubezen do pravoslavne duhovnika. Na Orlovskem laboru so naši katoličani naglašali tudi svojo ljubezen do pravoslavne cerkve. Kako ta ljubezen izgleda v dejanju, evo vam dokaza: V Mariboru služi že od vojne sem pravoslavni župnik Končarovič, ki ima sedaj mnogo posla v vojaški in civilni duhovni oskrbi. Ako vidimo, v kakšnih razkošnih palačah prebiva naša duhovščina, bi opravičeno sodili, da ima tudi pravoslavni njih tovariš udobno stanovanje. Toda, če se hočete o tem prepričati, stopite v Sodni ulici št. 32 v II. nadstropje, v ozko zaduhlo sobo, ki vam z malo kuhinjico vred predstavlja »stanovanje« odličnega duhovnika. Vaše razočaranje bo še večje, če se prepričate, da v tej ozki zaduhli sobi prebivajo kar tri osebe, ena z ležiščem na tleh. Ta soba služi torej za stanovanje in kot — župni urad! Župnik moleduje že celo leto pri stanovanjski komisiji za spodobnejše stanovanje. Predsednik te slavnopostale komisije je znani veliki katoličan dr. Juvan. Ker je ta gospod na svoje čisto katoliško prepričanje tako ponosen, bi človek mislil, da se v tem slučaju dejansko izkaže, kakor se v stanovanjskih zadevah rad izkaže napram svojim političnim bratom. Toda kje je teorija in kje je praksa? Župnika je poslal na lov za stanovanjem. Imel je srečo in je v Cvetlični ulici 25 dobil nekaj primernega. Toda stranka ne gre ven. Torej iščimo drugod. Res, v Pobrežje so ga

nik dr. Lovro Toman. Od skrajnega do skrajnega konca naše domovine ter povsod, kjer katero srce v ljubezni bije za našo domačijo, bode ta vest žalost in togo razprostirala. Kaj je našemu zatiranemu narodu skozi dve desetini let Toman bil, kaj je zanj storil: to samo je danes Slovenec pred očmi! Z ognjem mladeniške ljubezni oklenil se je milega doma; to ljubezen mu bo narod vračal z veliko hvaležnostjo! In dokler se bode govoril jezik naše matere, dokler zadnja iskra domoljubja in rodoljubja v slovenskih prsih naših potomcev ne ugasne, ne izgine slavilen spomin na enega prvih narodnih borilcev slovenskega rodu. —

Ali pogledjmo tudi nekoliko v življenje tega našega slavnega moža. Dr. Lovro Toman se je rodil 27. avgusta 1827 v Kamni Gorici, kjer je kakor v sosednji Kropi, že od nekdanjega cvetela obrt žebelarjev in kovačev. Tomanov oče, po domače Krevžev Janez, je bil posestnik fužine. Lovro je bil eden izmed devetero otrok. Mati je bila zelo pobožna žena, od katere je tudi Lovro prevzel do zadnjega pravo notranjo pobožnost. Izšolal se je v Ljubljani. Že kot dijak je slovel kot rojen, navdušen pesnik in spreten govornik. Kot dijak, izbran po dr. Bleiweisu, je ob priliki 25 letnice ljubljanskega župana Jan.

poslali. Pa tudi tam stranka noče iti ven. Torej iščimo naprej. Dr. Juvanov nežni adjutant, ki si je zase znal preskrbeti najudobnejše stanovanje, je pogruntal, da bi bilo za pravoslavne popa dobro tisto, za kar nihče ne mara. Ko so vzor-katoličana dr. Juvana opozorili, da se to vendar ne spodobi, se je opravičil, češ, da mu ni bilo znano, a zato bo zdaj preskrbel kaj boljšega. A kar je preskrbel je bilo še slabše ko vse dosedanje. Med tem se je zgodilo nekaj drugega. Zli duh z rotovža, renegat Höltzschl je vendar šel, kamor je že zdavno spadal. Vladni komisar dr. Leskovar je pregnal neko damo, prijateljico boljšega gospoda, iz udobnega stanovanja. Nastanili so jo v enem tistih stanovanj, za katere je župnik prosil. Ker tam ni bila zadovoljna, so jo tolažili da ob prvi priliki dobi zopet udobnejše stanovanje. In to obljubo so dami, samici, ki ni bila zadovoljna z dvema sobama, predsobo in kuhinjo s Höltzschlnovo preselitvijo, najbrže že izpolnili. V očeh katoliškega predsednika državne stanovanjske komisije ima torej nemška prijateljica boljšega nemškega gospoda večjo prednost kakor pravoslavni duhovnik? Baj je g. dr. Juvan moral to že osebno slišati. Tako je župnik še danes tam, kjer je bil še lansko leto. Svoje pohoštvo ima razdeljeno spravljeno na treh straneh, mora zanj plačevati ležarino. Morda je kdo v Mariboru, ki bi pokazal katoličanu predsedniku stanovanjskega urada, kako vse drugačna je prava krščanska ljubezen tudi do pravoslavne duhovnika.

»Sprechen Sie deutsch!« Kako daleč smo zašli s svojo neodločnostjo in nedoslednostjo, ki se ne ustavi niti pred vsenemškim »Kernstockstübrle«, nam spričuje sledeči slučaj: Iz Radgone se je moral preseliti nek zaveden slovenski trgovec, kateremu takoj po odhodu naše posadke ni bilo tam več obstanka. Radgončani so komaj čakali trenutka, ko nastopijo radikalno s svojim germanskim šovinizmom napram vsemu kar le diši še po slovenskem. Če se kmetica iz okolice spozabi in izgovori v katerem uradu kaj slovenski, jo takoj nahlulijo, češ: »Radkersburg ist deutsch, windische Sprache verboten«. Tako je zdaj v Radgoni. No, dotični trgovec je mislil, da je v Mariboru, ker je jugoslovanski, seveda nasprotno. Ali kako se je zmotil, je imel priliko se prepričati, ko se je zglasil na magistratu, soba št. 7 (trgovski in obrtni oddelek). Na njegov samoobsebi umevno, slovenski nagovor, je dobil odgovor: »Bitte, sprechen Sie deutsch«. Zgodilo se je to pod vlado vladnega komisarja dr. Josipa Leskovarja.

Primate prave krivce. Z ozirom na naš članek pod gorenjim naslovom, objavljen v 182 številki našega lista nam naznanja tukajšnje okrajno glavarstvo, da je zastraženo

Hradeckega prvi javno slovenski govoril slovenski govor, ki ga je zložil dr. France Prešeren.

Posvetil se je pravoslavju. Ko je bilo leta 1848 dunajsko vseučilišče zaprto, se je Lovro podal domov, kjer je zlagal pesmice namenjene mladini. Z Dunaja je prinesel seboj sabljo in eno njegovih prvih pesmic je posvetil: »Svoji sabljici«.

L. 1849 je izdal svoje pesmi pod imenom: »Glasi domorodni«.

Vsaka njegova pesem kaže tu njegovo preživo domišljijo in vsega navdušenega mladeniča. Vsaka struna njegove miloglasne doneče lire diha najgorečnejšo ljubezen do domovine in do vsega blagega in plemenitega. Njemu je bil najbolji zaničljiv in najodurnejši človek brez rodoljubja:

Kar planjava je pobita
Od vremena toče sile;
Kar je dan brez solnca svita
Kar je noč brez lune mile:
Oj to človek brez iskrene,
Je ljubezni domovine,
Ki, če žalost jo zadene,
Zapusti jo, da pogine...

(Konec prih.)

meje poverjeno finančni oblasti, ki pa se za stvar premalo briga. Okrajno glavarstvo je v tem oziru ukrenilo že mnogo, toda doslej še vedno brez uspeha. Merodajni faktorji se za prošnje in opozorila okrajnega glavarstva ne brigajo. V prvi vrsti bi bilo treba tu izmenjati sedanjo stražo, ki je bila poprej v Špilju ter je osebno znana z raznimi tamošnjimi prebivalci, katerim pušča pri tihotapljenju prosto roko. Tihotapi se čez Plač in Bubenberg. Ta dva kraja bi bilo treba bolje zastražiti, posebno pa pota in steze čez Bubenberg. Dalje pa bi bilo treba ustanoviti v Plaču orožniško postajo. Upamo, da ta skrajni poziv na merodajnih mestih ne bo doletela ista usoda, kakor uradne. Če se pa to zgodi, potem bo pač upravičeno mnenje, da finančna oblast sama podpira tihotapstvo.

Ne begajte naše okolice! Od raznih strani mariborske okolice prihajajo poročila, da nemškonačionalni socialdemokrati begajo kmetško ljudstvo, češ, da bo Maribor v par tednih za Jugoslavijo izgubljen, da prodere boljševiška armada v naše kraje in da bodo boljševiki Maribor in vso okolico izročili Nem. Avstriji. Ob drugih razmerah bi se na take gorostasne budalosti niti ne ozirali, v teh razmerah pa smo primorani proti takemu beganju ljudstva kar najodločnejše nastopiti. Javite vsakega takega hujškača bližnji orožniški postaji.

Nemška predrznost v Veliki kavarni. Od strani gostov iz Velike kavarne se nam poroča sledeči neverjetno predrzni slučaj: V navzočnosti članov ententne komisije je godba zaigrala tudi jugoslovanski komad. Nek član komisije vpraša članico te godbe, če je ona Jugoslovenka. Dekle, ki je pred nekaj časa prišlo sestradano iz Nem. Avstrije in se je tu že preobjedlo jugoslovenskega kruha, se predrzno odreže: »Gott sei dank, dass ich keine Jugoslawin bin!« Na začudeno vprašanje, zakaj, je začela zabavljat čez razmere v Jugoslaviji. Ta predrzen nastop je izzval ogorčenje med navzočimi Slovenci. Upamo, da je dotični član komisije iz tega nastopa uvidel, s kakšnimi ljudmi se imamo v Mariboru boriti; upamo tudi, da je prišel do prepričanja, da smo napram nemški nehvaležnosti in predrznosti še preveč — gentlemeni! Od naših ljudi, ki take ljudi podpirajo, seveda ne pričakujemo ničesar več.

Tip Maribora. V zadnjem času opazujemo v Mariboru nenavadno število obvezanih rok. Od malčkov, nežnega in močnega spola do častitljivih zastopnikov starosti vse je zastopano v tej novi armadi invalidov. Od kod ta nenavadni pojav?

Novo tržne cene. Na drugem mestu objavljamo nove tržne cene. Opozorjamo pa naše občinstvo še posebej, da to niso od kakšne oblasti predpisane cene, ampak to so le cene, kakor jih je našel naš občini blagor preskrbni magistrat v soboto 14. t. m. na trgu. S tem je magistrat občinstvu prepustil svobodno roko, da si skuša samo znižati tiste cene, ki se mu zde pretirane. Kakor vse kaže, nam ne preostaje drugega, kakor da se občinstvo samo organizira v samopomoč.

Mariborskim Nemcem je vžgal prihod delimitacijske komisije žarek novega upanja. »V 8 dneh je Maribor zopet v izključni oblasti Nemcev. Kakor so radi izpraznili Špilje, tako se bodo tudi kmalu umaknili iz Maribora.« Take in enake halucinacije jim nagajajo. Pri tem se mrzlično trudijo, da dokažejo ententnim gospodom koliko »strammdeutsch« duš ječ pri polnih skledah Jugoslavije. Značilen je bil obisk včerajšnjega koncerta železničarske godbe v parku. Kot v Berlinu; vse je ščebetalo nemški, še vrabci, seveda z izjemo jugoslovenskih častnikov. Vse kar leza in gre, je šlo defilirati pred vsemogočnimi gospodi in v potu svojega obraza so ti čisto krvneži ala: Löschnigg, Sehrschön itd. dokumentirali nemštvo Maribora od vekov na veke. Ali ni koncert v parku tudi za nas Slovence? Zakaj pa mi izostajamo tam, kjer nas kliče sveta dolžnost.

Tihotapcev in verižnikov je zadnje dneve vse polno v Mariboru. Kar javno po-

nujajo svoje blago v prodajo. Verižniški urad seveda vse to ne vidi, ker ima preveč posla z legitimnimi trgovci.

Zastavice za Sokolsko slavnost komad po K 2.— so v velikanski množini na razpolago. Čisti dobiček gre v Sokolski sklad. Ob priliki slavnosti, naj torej vsakdo za okrasitev zahteva le te zastavice ki so zelo lične in cene. Trgovci ki te hočejo prevzeti v prodajo, naj se oglasijo, v trgovini V. Weixl, Glavni trg.

3 posebni vlaki iz Zagreba. Kakor čujemo, zahtevajo samo Hrvatje iz Zagreba za sokolsko slavnost v Mariboru tri posebne vlake.

Težka vožnja po Gosposki ulici. Vedno naraščajoči promet v Mariboru v že itak ozki Gosposki ulici povzroča vsak dan neljube konflikte s težkimi vozovi, posebno z avtomobili, ki tu skozi dirjajo kakor po zapuščeni državnih cestah. Bi ne kazalo promet s težkimi ali sploh z vozmi za to ulico prepovedati, ali vsaj omejiti?

Društvo železniških uslužbencev za vzajemno podpiranje ob smrti v Ljubljani sklicuje za nedeljo, dne 22. t. m. ob 8. uri zjutraj v prostorih društva »Slavec« v Ljubljani izvanreden občni zbor. Več v oglašju.

Ker se je uradno dognalo, da se na mariborskem trgu mnogo pokradenega sadja in grozdja proda, odreja mestni magistrat, da se mora odsihdob prodajalec sadja z občinskim potrdilom svoje pristojne občine izkazati, v katerem potrdilo je natančno označena vrsta sadja, množina, od kod ga ima imenovani navedeni prodajalec ozir. prodajalka, ali je kupljeno ali lastni pridelek. Prestopki se bodo kaznovali po tržnem redu. Ta razglas stopi 24 ur po nabitju na občinske deske v veljavo.

Mestno elektriško podjetje sporoča p. n. interesantom, da ima gospod Ivan Fortič, elektrotehnik iz Krčevine št. 119 od mestnega magistrata koncesijo za izvrševanje inštalacij za električno razsvetljavo v območju mestnega elektriškega podjetja.

„Jadran“, društvo beguncev iz juga, naznanja vsem včlanjenim in nevčlanjenim pevcem, da se vrši v soboto dne 21. avgusta ob 20. uri v prostorih »Glasbene Matice« Aleksandrova ulica. Götzova hiša III. nadstr. prva pevska vaja za moški zbor. Vsi pevci begunci so naprošeni, da se te vaje udeležijo in prigrasijo svoj vstop.

Slovensko tamburaško društvo v Črešnjevcih pri Slov. Bistrici vabi cenjeno občinstvo mesta Maribora in okolice na veliko ljudsko veselico z gledališko igro, godbo, šaljivo pošto, petjem in plesom, ki se vrši dne 22. avgusta 1920 ob 16. uri v gostilni M. Škudnig v Črešnjevcu. Ker je za okrepitev dobro preskrbljeno pričakuje mnogobrojno udeležbo. Odbor.

Pasja steklina v Mariboru. (Uradno poročilo.) Veterinaro-varnostne odredbe tičeče se zatiranja pasje stekline se ne uvečujejo zadostno. Vzlic razglasom z dne 4. februarja 1920, št. 2105 in 17. maja 1920, št. 10057 se vkljub opominom po tukajšnjih listih množe pritožbe o nezadostno zavarovanih psih, ki ogrožajo varnost in zdravje someščanov. Pobijanje takih psov in kaznovanje strank z malimi globami ni dovedlo do zaželjenega rezultata. Moraličen uspeh pobijanja psov je negativen in širi nezadovoljstvo med občinstvom, širša javnost se po inkulpentih napačno informira in razburja, končni smoter te odredbe zapoznava. Iz tega razloga se predlaga, da se akceptirajo sledeči predlogi: 1. Vsak nepravilno zavarovan pes nepoznavnega posestnika se tekom 3 dni brez ugovora pokonča. 2. Vsak nepravilno zavarovan pes tukajšnjih posestnikov se tekom 3 dni pokonča. Če stranka prosi, da se pes ne pokonča, se postavi pes pod opazovalni zapor za čas potrebe, da se ugotovi zdravstveno stanje in sicer na stroške stranke. 8. Kazenski nalog se naj izda v smislu obstoječih predpisov z uporabo naredbe dež. vlade za Slovenijo št. 809/10 in se vsaka taka obsodba razglasi

na stroške stranke po tukajšnjih časopisih »Marburger Zeitung«, »Mariborski delavec«, »Straža« in »Slov. Gospodar.« 4. Ob sebi je umevno, da se stekline sumljivi in bolni psi pod nobenim pogojem ne vrnejo strankam.

Zastavice za okrasitev hiš in stanovanj o priliki Sokolskega zleta v Maribor se dobe v trafiki Lenart v Gosposki ulici. Ne zabite si jih preskrbeti dokler so v zalogi.

Skrivnostni umor v Lajteršpergu. Razupiti Lajteršperg nam podaja zopet na skrivnostni način končano človeško žrtvo. Danes zjutraj se je v gozdu za opekarno Dervušek našlo truplo približno 40 let starega človeka dozdevno iz delavskih krogov. Na sebi je imel vojaške hlače iz črnege sukna, telovnik iz vojaškega sivga sukna, klobuk kupljen pri neki tvrdki v Trstu, žepni robec monogram P A, pri sebi je imel 13 K gotovine. Na glavi ima 20 poškodb, iz česar se sklepa, da je bil neznanec najbrže Primorec — umorjen. Umor pa se je izvršil najbrže že v ponedeljek. Truplo so prepeljali na pokopališče v Pobrežju.

Smrtna nesreča pri igranju. Včeraj so se v Mlinski ulici na dvorišču hiše št. 26 igrali otroci z lesenim zabojem, ki je pri tem padel štiritletnemu dečku Francu Dvoraku tako nesrečno na glavo, da je obležal na mestu mrtev.

Studenci pri Mariboru. Sokolska javna telovadba in veselica v nedeljo dne 15. t. m. se je nad vse pričakovanje dobro obnesla. Dasi je vreme kazalo precej slabo, je prihitelo na prireditev veliko število domačinov ter gostov iz Maribora. Pri javni telovadbi so nastopili člani in članice iz Studencev in Maribora s prostimi vajami in vajami na orodju in je občinstvo z zanimanjem zasledovalo jako precizno izvajane točke in ni štedilo s priznanjem in ploskanjem. Jako so ugajale proste in rajalne vaje naraščaja in gre za to posebna hvala neumornemu trudu voditeljev. Jako hvaležna je misel, pod sokol. trobojnico zbrati to mlado armado, po kateri je že segla brezobzirna tujčeva roka. Po telovadbi se je razvila neprisiljena prosta zabava, igrala je železničarska godba in tamburaši, krasno je pel pevski zbor »Drava«, plesaželjni so gotovo prišli na svoj račun, pod šotori se je pa skrbelo za izdatna telesna okrepitev obiskovalcev. V splošnem je bila vsa prireditev jako posrečena in se je od več strani slišala želja, da to mlado in krepko društvo na nekdaš tako ogroženih tleh priredi še večkrat kaj sličnega. Studeniškemu »Sokolu« pa kličemo: krepko naprej po začrtani poti ne meneč se za kakoršen-klevet! Zdravo!

Sokolstvo.

Zletni odbor ima v petek zvečer važno skupno sejo. Vsi člani posameznih odsekov se pozivajo, da se seje zanesljivo udeležijo.

Poziv vsemu našemu dijaštvu, trgovsko in obrtnemu nara. čaju in vsej naši mladini. Sokol vas pozivlja, da prevzamete o priliki zleta rediteljstvo. Vablmo vas vsled tega, da pridete v nedeljo ob 11. uri v verando Narodnega doma, kjer se vrši tozadevni sestanek. Zdravo! Zletna pisarna.

Predsesstvo M. S. Ž. naznanja vsem društvom, da so bile danes odposlane vsem društvom legitimacije, ktere opravčujejo do polovične vožnje na železnih. Ako se bode dosegel višji popust, se to vsem pravočasno naznani. Društvo, ki bi rabilo višje število legitimacij, naj to nemudoma javi. Naše članstvo naj se pripelje v Maribor s sledečimi vlaki: Koroško dne 28. avgusta z vlakom št. 414, ki prihaja ob 20. uri. Iz Maribora odhaja dne 29. ob 24. uri iz koroškega kolodvora. Vlak iz Kotoribe prihaja v Maribor, 29. avgusta ob 6. uri ter odhaja ob 2. uri ponoči. S tem vlakom naj se pripelje tudi Ljutomer in Murska Sobota. Čitajte pazljivo liste, v kterih so dnevo objavljena navodila. Zdravo!

Podpirajte „Jugosl. Matico“!

Šport.

Arbeiter Athletik-Sportklub (Graz) proti Rote Elf (Maribor) 2:1 (2:0).

15. avgusta se je vršila na Rapidovem prostoru prijateljska tekma imenovanih klubov. Igra je bila manjše sportne vrednosti, z nekaterimi izjemami brez vsakih napetih momentov. Graško moštvo očitno boljše in je baje v Grazu na četrtem mestu. Kombinacija je bila zelo pomankljiva na obeh straneh. Dobri le branilci obeh moštev in golmani. Mnogo je kazila igro surovost in nedisciplinarnost nekaterih igralcev napram sodniku. Koti 5:1 za Graz. Publike okoli 300. Sodnik: Fridau. Rapidov prostor se je pokazal tudi ob lepem vremenu kot zelo pomankljiv, ker prah, ki se vzdiguje gotovo ni v prid pljučam tekmovalcev in gledalcev. (L)

Prvenstvo Koroške Slovenije 1920. V kolesarski dirki, ki jo je uprizoril klub kolesarjev in motociklistov Ilirija na progi Ljubljana—Velikovec (93 km) katero je vodil organizator slov. kolesarskega športa g. major Jaklič je došel prvi na cilj. Josip Šolar (4:9:05) in si priboril na ta način prvenstvo Koroške Slovenije za l. 1920.

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Maribor dne 29. avgusta 1920!

Tržne cene v Mariboru

ne kakor bi morale biti, ampak kakor se je koncem zadnjega tedna prodajalo (v kronah):

1. Meso: Goveje meso I 22.—, II 20.—, goveji jezik prekajen 46.—, vampi 10.—, pljuča 12.—, gobec 10.—, vime 10.—, loj 26.—, telečje meso I 22.—, II 20.—, pljuča —.—, prašičje meso 30.—, pljuča 18.—, jetra 18.—, obisti 20.—, glava 20.—, parklji 10.—, slanina sveža 42.—, prekajena 52.—, mast 46—48, prekajeno svinjsko meso 42—48, prekajena svinjska glava 22.—, prekajen svinjski jezik 42.—, konjsko meso I 12.—, II 10.—. 2. Klobase: Pršutovke 56 do 60, debrecinske —.—, brunšviške 36.—, pariške 40.—, posebne 36.—, safalade in hrenovke 36—38, kranjske sveže 50.—, jetrne 40.—, pretisnjene I 36.—, II 40.—. 3. Kože: Goveje 26.—, telečje 26.—. — 4. Perutnina: Piščanec majhen 25.—, večji 30.—, kokoš 40.—, raca 50.—, gos 80.—. 5. Divjačina: Zajec domač 20—30, divji —.—, srna —.—. Surovo maslo 56—68, čajno maslo 56—68, mleko liter 4.—, jajca komad I 10—120, sirček kg 10—12. 6. Pijača: Vino staro 24—36, vino novo 16—24, pivo 6.—, žganje 60—70. 7. Sadje: Hruške 6—8, jabolke 2—4, češplje 2.—, marelice —.—, kostanj —.—. 8. Špicerijsko blago: Riž 34—40, kava 60—100, kava prazna 100—110, sol 460, poper cel 90.—, poper mlet 100.—, paprika 100, testenine 18.—, navadni kis 2.—, vinski kis 2—4, jedilno olje 76.—, špirit —.—, sladkor 58 do 64. 9. Žito: Pšenica 7.—, rž 6.—, ječmen 5.—, oves 4.—, proso 5.—, koruza 6.—, ajda 8.—, fižol navadni 4—5, fižol črešnjak 5.—, grah —.—, leča 9 do 11. 10. Mlevske izdelki: Pšenična moka 00 12—13, 0 11, 6 9.—, kaša 10.—, ješprenj 11.—, otrobi 1—2, koruzna moka 7—8, koruzni zdrob 7—8, pšenični zdrob 14.—, ajdova moka 14.—. 11. Krma: Seno 90—100, slama 50—55 (100 kg). 12. Kurivo: Drva trda 160.—, drva mehka 140.— za m³, premog 38—60 za 100 kg, petrolej 18—20 liter. 13. Zelenjava (kg): Glavnata salata 1.—, štruncnata salata 1.—, zgodnje zelje 4.—, ohrovt 8.—, karfijola 5—6, koleraba nadzemnica 3—4, špinača 2.—, paradižniki 4—6, kumare 1.—, buče jedilne 1.—, grah v stročju —.—, grah luščen 10—12, fižol v stročju 3—4, peteršilj —20, zelena —20, čebula 4—5, česen 12.—, korenje vrtno —20, korenje navadno —10, zelenjava za kuho —20, koleraba —.—, krompir zgodnji 150—2, krompir pozni —.—, hren 10.—. 14. Kisline: Zelje kisel —.—, repa kisel 120. 15. Kruh: Bel (50 dkg) 6.—, rni (70 dkg) 540, zemlje (5 dkg) 80—90 vin.

Zadnje vesti.

Nova vlada.

LDU Beograd, 18. avgusta. Regent Aleksander je podpisal danes ob 11. uri dopoldne ukaz o novi vladi, ki mu jo je predložil ministrski predsednik dr. Vesnić. Takoj zatem sta bila zaprisežena minister za notranje stvari Milorad Drašković in minister za verstvo Pavel Marinković. Minister pravosodstva, Marko Trifković, bo do prihoda dr. Mušičkega opravljal posle ministra za konstituantno.

Prva seja novega kabineta.

LDU Beograd, 19. avgusta. Včeraj je bila od 17. do 19. ure seja ministrskega sveta na kateri se je razpravljalo o zasedbi poverjeniških mest v pokrajinskih vladah, kakor tudi o najnovšem vpadu albanskih tolpe v južnozpadne kraje.

Delo začasnega narodnega predstavništva.

LDU Beograd, 18. avgusta. Na prvi seji narodnega predstavništva bi se imel v najkrajšem roku sprejeti novi volilni red. Narodno predstavništvo bo ostalo do izvedbe volitev kot vrhovna kontrola vlade.

Odlikovanja Čehoslovakov.

LDU Beograd, 18. avgusta. Prestolonaslednik regent Aleksander je odlikoval čehoslovaškega poslanika na našem dvoru, dr. Antona Kalino, z redom sv. Save I. raz. Istotako so bili odlikovani člani čehoslovaškega poslanstva v Beogradu, kakor tudi mnogi uradniki v čehoslovaškem ministrstvu za zunanje posle.

Dr. Trumbić se vrne domov.

LDU Beograd, 18. avgusta. Minister za zunanje stvari, dr. Ante Trumbić se je ponovno povrnil iz Londona v Pariz. Dr. Trumbić je bil pozvan da se povrne čimprej v Beograd, da prevzame svoj resort, ker se smatra, da je potrebno, da biva v Beogradu.

Brodarstvo na Savi.

LDU Beograd, 18. avgusta. Brodarski sindikat SHS je bil radi nizkega stanja vode v Savi prisiljen, ustaviti promet s potniki in blagom od Mitrovice proti vodi.

Žito za Avstrijo.

LDU Beograd, 18. avgusta. V Baji so pred časom zadržali večje število ladij z žitom za Avstrijo, ker ni izplačala Avstrija pravočasno vsoto za te dobave. Sedaj je avstrijska vlada položila potrebni denar, vsled česar je prevoz žita na Dunaj dovoljen.

Za Venizelosa.

LDU Beograd, 18. avgusta. »Politika« prinaša iz Aten nastopno brzojavko: Vest, da sta dva bivša častnika kralja Konstantina izvršila atentat na Venizelosa, je izzvala silno ogorčenje po vsej Grški, in zlasti v Atenah. Množice ljudstva so manifestirale po ulicah za Venizelosa. Po več krajih pa so demonstrantje uničili in zažgali uredništva opozicijskih listov. V mestu je došlo do oboroženih spopadov.

Ostavka mladih častnikov sprejeta.

LDU Beograd, 18. avgusta. Vojni minister je sprejel ostavko vseh onih mladih častnikov, ki so protestirali radi svojega zapostavljanja z ozirom na napredovanje častnikov iz bivše avstroogrške vojske.

Naš poslanik v Budimpešti.

LDU Beograd, 18. avgusta. Za našega poslanika v Budimpešti je imenovan g. Milan Milojević, naš dosedanji poslanik v Haagu. Novi budimpeštanski poslanik je že odpotoval na svoje mesto.

Cez mejo se sme vzeti s seboj 1000 dinarjev.

LDU Beograd, 18. avgusta. Ministrski svet je dovolil, da smejo posamezni potniki vzeti s seboj pri prestopu državne meje do 1000 dinarjev v dinarskih ali kronskodinarskih movčanicah. Ta vsota se ne vračuna v zdravo valuto, ki jo sme vsak potnik vzeti s seboj iz naše države na podlagi sklepa vlade.

Albanski vpad čez naše meje.

LDU Beograd, 18. avg. Nekateri listi, med njimi tudi beograjska »Epoča«, so prinesli vest, da je mesto Debra padlo v albanske roke. Po točnih informacijah s pristojne strani se ta vest dementira. Naše čete se nahajajo v Debr, kamor so poslana potrebna ojačenja. Z ozirom na korake, ki jih je vlada ukrenila, bodo albanske tolpe v najkrajšem času pognane preko meje.

Tušarjeve misije.

LDU Beograd, 18. avgusta. »Politika«, prinaša brzojavko z Dunaja, da se je čehoslovaški ministrski predsednik Tušar vrnil s svojega sestanka z italijanskim ministrom za zun. stvari, grofom Sforzo, v Benetkah. Na Dunaju je ministrski predsednik Tušar posetil avstrijskega drž. tajnika dr. Rennerja, s katerim se je dalj časa razgovarjal. Ministrski predsednik Tušar je nato nadaljeval potovanje v Prago.

Bakteriološko kemični inštitut v Beogradu.

LDU Beograd, 18. avgusta. Vlada je odobrila potreben kredit za obnovitev bakteriološkega kemičnega inštituta v Beogradu.

Znižanje državnih štipendistov.

LDU Beograd, 18. avgusta. Ministristvo za prosveto in narodno zdravstvo sta preko svojih prosvetnih delegatov izvršila znižanje državnih štipendistov. Štipendije so odvzete onim, ki niso položili pravočasno izpitov ali pa so jih položili z neuspehom. Razen tega so odvzete štipendije onim, kateri plačujejo nad 150 dinarjev neposrednega davka.

Preosnova učiteljišč.

LDU Beograd, 18. avgusta. V ministristvu za prosveto se izdeluje obširen načrt za preosnovo naših učiteljišč.

Borzno poročilo.

LDU Beograd, 18. avgusta. (Börza.) Devize: Pariz 168—170, London 87—87.50, New York 23—23.75, Berlin 49.50, Ženeva 376 do 400, Dunaj 10.15—10.20, Praga 39.50—40.50, Rim 121—122, Solun 260—275; valute: 20 dinarski komadi v zlatu 24.10—24.15, ang. funti 85.50, francoski franki 170—171.50, dolarji 22.70—22.90, italijanske lire 117—120, levi 40.50—41, leji 48—49, nemške marke 49.25—49.45, čehoslovaške krome 41—41.50, avstrijske krome 10.50—11.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: F. R. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Fina pletena **otročka košara** za ležanje se proda. Tattenbachova ulica 27, III. nadstropje, vrata 7. 343

Čisto nove bele hlače in par čevljev št. 44 se proda. Vpraša se: Vražova ul. 6, prtlj., levo.

Meblovano mesečno sobo išče stalno nameščen gospod za takoj ali pa vsaj s 1. septembrom, če mogoče bolj v sredini mesta. Ponudbe pod »Soba« na upravo tega lista.

Naznanjam sl. občinstvu, da sem z današnjim dnevom otvoril

pekarno in slaščičarno

v **Karčovini št. 203** (zraven tovarne olja). Razpošiljam tudi na debelo.

Za obilen obisk se priporoča

342 2—1

Karel Lenardič.

Društvo železniških jemno podpiranje ob

uslužbenec za vzasmrti v Ljubljani

sklicuje v nedeljo, dne 22. avgusta 1920 ob 8. uri zjutraj v prostorih društva »Slavec« v Narod. domu v Ljubljani, I. ndstr.

izvanreden občni zbor

z dnevnim redom:

1. Priklopitev društva »Innsbrucker Sterbevereine« k našemu društvu.
2. Preuredba pravil.
3. Volitev novega odbora.
4. Določitev podpore in članarine.
5. Raznoterosti.

K obilni udeležbi vabi

344

Odbor.

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvoznih, kakor tudi spremljanje železniških voz. Pojasnila v pisarni Pristanišča ulica 2.

Bencin ■ Diesel-olje ■ Strojno-olje ■ Tovot-mast

dobavlja promptno

„Mineralna rafinerija“ Dravograd

Dopise na centralo v Mariboru.

12—3

Telefon št. 30.

Brzojavi: Rafinerija.

Oddajo se zastopstva zmožnim tvrdkam v vseh mestih Jugoslavije.